ROK XIII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 11

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 CZERWCA 1938 ROKU

MIĘDZYNARODOWY KONGRES CHEMICZNY

X Międzynarodowy Kongres Chemiczny, który odbył się w Rzymie, w okresie 15 — 21 maja 1938, zgromadził ok. 2.800 uczestników z różnych stron świata (Rosja Sowiecka zupełnie nie była reprezentowana). Jednocześnie z Kongresem, a właściwie — w jego ramach — odbyły się: XIII Konferencja Międzynarodowej Unii Chemii Czystej i Stosowanej, wystawa dokumentacji chemicznej i pokaz zastosowania kinematografii do wykładów chemicznych.

Otwarcie Kongresu nastąpiło na wspaniałym tle Kapitolu Rzymskiego, prace zaś Kongresowe odbywały się w gmachach i aulach nowowzniesionego osiedla uniwersyteckiego („Citta Universitaria"). Przewodniczącym Kongresu był prof. M. Parravano.

Na plenarnych posiedzeniach Kongresu wygłoszony został długi szereg odczytów, obrazujących postępy dokonane w poszczególnych dziedzinach chemii.

Prelegentami byli najwybitniejsi luminarze współczesnej wiedzy chemicznej: dzięki temu — liczne wykłady stały się prawdziwą atrakcją i gromadziły wielkie zastępy publiczności.

Jednym z prelegentów na plenum był p. Minister Prof. W. Świętosławski, który również przewodniczył II Sekcji Kongresu („Podstawowe produkty chemiczne"). Odczyt p. t. „Uwagi ogólne o postępie wielkiego przemysłu chemicznego i perspektywach jego rozwoju w przyszłości" był niezmiernie interesujący. Prof. Świętosławski w zwięzły sposób uwydatnił ścisły związek pomiędzy nauką a przemysłem chemicznym; na szeregu przykładów udowodnił zależność postępów technicznych od badań teoretycznych; wskazał na szereg problemów technicznych wymagających naukowego pogłębienia. Najciekawszym był ustęp, poświęcony materiałom zastępczym i surowcom, otrzymywanym syntetycznie. Prelegent stwierdził doniosłość ekonomiczną możliwości wytwarzania tych syntetycznych produktów przez każdy naród, niezależnie od miejsca, jakie zajmuje na kuli ziemskiej.

Spośród innych plenarnych odczytów należy wymienić: Dr. F. Bergius „Chemiczne przetwarzanie drzewa przez hydrolizę węglowodanów"; Prof. E. Fourneau „Postępy chemii terapeutycznej"; Prof. A. Sevewetz „Rola chemii w postępie fotografiki i kinematografii; Dr. F. ter Meer „Nowszy rozwój techniki chemicznej".

Tematy szczegółowe były traktowane w 11-tu sekcjach, obradujących równocześnie. Wygłoszono, a w pewnej mierze i przedyskutowano, kilkaset referatów — bardzo nierównej wartości. Niektóre dawały istotnie pojęcie o nowych faktach lub teoriach chemicznych; inne były bardzo skromnymi przyczynkami, mniej zasługującymi na uwagę światowego zjazdu.

Ze strony Polskiej Delegacji wystąpili jako referenci profesorowie: Achmatowicz, Centnerszwer, Hrynakowski, Kemula, Kuczyński, Lachs, Małachowski, Świętosławski, Urbański, Zawadzki; ponadto szereg referatów został wygłoszony przez przedstawicieli nauki i przemysłu polskiego.

Uwzględniając znane zastrzeżenia co do pożytku wielkich zjazdów międzynarodowych, trzeba jednak stwierdzić ich celowość. Osobisty kontakt przodujących przedstawicieli myśli chemicznej ma swe znaczenie dla postępu wiedzy. Ogólna atmosfera Kongresu, świadomość uczestniczenia w wielkim współzawodnictwie międzynarodowym, możność otrzymania informacji z pierwszych źródeł działają zapładniająco i mogą skłonić niejednego z uczestników Kongresu do podjęcia nowych prac i nowych wysiłków.

Należy podkreślić doskonałość organizacji Kongresu. Wprawdzie niektóre materiały zostały przysłane uczestnikom Kongresu zbyt późno do Warszawy, ale w Rzymie technika organizacyjna działała wzorowo, zgodnie z duchem dyscypliny panującej w całej Italii faszystowskiej, gdzie wszak każdy uniwersytet posiada katedrę „filozofii organizacji". Zarówno więc naukowe prace Kongresu, jak uroczystości, przyjęcia, przedstawienia, jak wreszcie — wycieczki i podróże związane z Kongresem były przygotowane i przeprowadzone bez zarzutu. Atmosfera Wiecznego Miasta, jego wspaniałe zabytki i skarby sztuki udostępnione uczestnikom Kongresu, wielka uprzejmość i gościnność włoskiego społeczeństwa — przyczyniły się do powodzenia Kongresu.

W dniu 17 maja Polska Delegacja Kongresowa pod przewodnictwem p. Ministra Prof. Dr. Wojciecha Świętosławskiego złożyła wieniec na pomniku Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Materiały dostarczone uczestnikom Kongresu uwydatniają niezwykły rozwój przemysłu chemicznego we Włoszech. Wielkie dzieło faszyzmu znalazło swój wyraz również w dziedzinie wytwórczości chemicznej. Włoski przemysł chemiczny jest potęgą, składającą się z 1.500 przedsiębiorstw, zatrudniającą obecnie 390.000 robotników.

Księga „La chimica in Italia", rozdana na Kongresie, obrazuje w 60-ciu artykułach postępy dokonane w poszczególnych dziedzinach włoskiego przemysłu chemicznego. W niektórych działach, jak np. jedwabiu sztucznego, a zwłaszcza sztucznych ciętych włókien — Włochy zajmują stanowisko przodujące. Ale przegląd ogólny, napisany przez Prof. Parravano, wykazuje że wskutek ścisłego współdziałania z uniwersyteckimi pracowniami naukowymi i w rezultacie celowej koordynacji powszechnych wysiłków rozwój jest równomierny we wszystkich kierunkach, a głównym jego celem jest podniesienie potęgi i obronności kraju.

Z WYDAWNICTW

W drukarni L. Bogusławskiego, Warszawa, Świętokrzyska 11, jest jeszcze do nabycia książka o charakterze informacyjno-propagandowym, wydana nakładem Związku Przemysłu Chemicznego p. t. „Wytwórczość Chemiczna w Polsce" (LCV + 587). Wydawnictwo to obejmuje zasadniczo trzy działy: pierwszy poświęcony jest informacjom dotyczącym surowców dla przemysłu chemicznego, zarówno bogactwom naturalnym, jak i surowcom pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, druga — najistotniejsza część książki, obejmuje wiadomości dotyczące całokształtu polskiej produkcji chemicznej. Obok zestawienia przeszło 2.000 produktów chemicznych daje wykaz ok. 800 fabryk, wytwórni i laboratoriów chemicznych. W końcu — trzeci dział informuje o krajowych producentach maszyn, urządzeń, wyrobów szklanych, porcelanowych i innych niezbędnych dla przemysłu chemicznego. Specjalnie niska cena wydawnictwa umożliwia każdemu, interesującemu się polskim przemysłem chemicznym, jego nabycie.

Firma „Lignoza" S. A. w Katowicach przystąpiła do wydawania „Biuletynu Informacyjnego", poświęconego wyłącznie zagadnieniom tworzyw plastycznych, w szczególności zastosowaniu ich w życiu praktycznym. Jak wyjaśnia w Nr. 1 Redakcja, celem wydawnictwa jest informowanie odbiorców, jak i wogóle zainteresowanych tą gałęzią przemysłu, o możliwościach stosowania mas plastycznych w najróżnorodniejszych dziedzinach życia. W tym celu w Biuletynie zamieszczane mają być informacje z dziedziny nowości, ukazujących się zagranicą w dziale tworzyw plastycznych, czy to z działu techniki prasowniczej, czy też z dziedziny handlowej polityki rozpowszechniania gotowych przedmiotów z tworzyw plastycznych. Nr. 1, obficie ilustrowany rysunkami i fotografiami, omawia sposób przygotowywania mieszanek „Silesit" i ich prasowania, metody obróbki materiałów warstwowanych t. zw. Silositekstów, zastosowanie materiałów plastycznych do fabrykacji lamp i t. d. Omawiane wydawnictwo, ze względu na duże zainteresowanie, wykazywane dla zagadnienia mas plastycznych spotka się niewątpliwie z uznaniem wśród czytelników i z kolei przyczyni się do zwiększenia zastosowania w kraju tworzyw plastycznych. Inicjatywę firmy „Lignoza" należy więc powitać z uznaniem.

Zjedn. Fabr. Maszyn, Kotłów i Wag L. Zieleniewski i Fitzner-Gamper, w Krakowie wydały drukiem w estetycznej szacie graficznej, nowy program produkcji; specjalnie interesujące dla przemysłu chemicznego są różnego rodzaju maszyny i aparaty jak: autoklawy ze specjalnych żeliw ognio-ługo- i kwasoodpornych, aparaty i kotły wulkanizacyjne, aparaty dla przemysłu gumowego, tłuszczowego, chłodnie mechaniczne i t. p.

Związek Inżynierów Chemików R. P. przystąpił do wydania Kalendarza Chemicznego na rok 1939/40.

Treść nowego wydania Kalendarza Chemicznego będzie powiększona prawie dwukrotnie w stosunku do wydania poprzedniego, które ukazało się w ilości 2.000 egz. w r. 1937 i w przeciągu paru tygodni zostało wyczerpane. Poszczególne działy Kalendarza zostaną opracowane na nowo, ze specjalnym uwzględnieniem działów technicznych.

Kalendarz Chemiczny cieszył się wielkim popytem i był nieodzowny w każdej fabryce chemicznej. Zwracamy się wobec tego do fabryk zrzeszonych w Związku Przemysłu Chemicznego o popieranie tego, ze wszech miar, zasługującego na poparcie wydawnictwa przez dawanie ogłoszeń, zakupywanie, etc.

Kalendarz Chemiczny 1939/40 ukaże się w końcu grudnia 1938 r.

Instytut Oświaty Pracowniczej, którego celem jest łagodzenie skutków bezrobocia pracowników umysłowych i dokształcanie zawodowe pracowników przystąpił do wydania publikacji p. t. „Pracownik Umysłowy w Polsce", przedstawiającej w sposób objektywny całokształt życia pracowniczego. Nowe wydawnictwo uzyskało przychylną ocenę Centralnego Związku Przemysłu Polskiego.

Z uwagi na charakter naukowy wydawnictwa, które będzie zawierało zespół niezbędnych informacyj zarówno dla pracownika jak i pracodawcy — pozwalamy sobie zwrócić uwagę zrzeszonych przedsiębiorstw na pożytek poparcia wydawnictwa Instytutu.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zakończone zostały rokowania handlowe z Rumunią. W najbliższym czasie zainteresowane przedsiębiorstwa poinformowane zostaną o postanowieniach tego układu.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 15 „Informatora Eksportowego"):

Belgia. Podwyższenie ceł na benzole, toluole i lekkie oleje mineralne.

Francja. Zmiana wysokości opłat dodatkowych, pobieranych obok cła przy przywozie różnych towarów.

Holandia. Przedłużenie okresu kontyngentowania przywozu przędzy jedwabiu sztucznego i superfosfatu.

Kuba. Przyznanie towarom polskim minimalnej taryfy celnej.

Łotwa. Obniżenie ceł na szereg artykułów m. in.: olej kreozotowy nieoczyszczony, kwas mleczny, węglan potasu, eter etylowy, sole niklu, środki do impregnowania drzewa, związki antymonu, siarki i cynobru. Zwolnione z opłat celnych zostały niektóre środki dezynfekcyjne oraz farby do malowania okrętów. Zakazane zostały do importu: środki do ogłuszania rub, sztuczny szafran, amunicja oraz 318 różnych preparatów farmaceutycznych, m. in. neosalwarsan, aspiryna, alonal i inne.

Venezuela. Ogłoszona została nowa zasada stosowania kontyngentów importowych wobec państw, których bezpośrednie zakupy w Venezueli są minimalne.

KRONIKA

Dnia 9 maja 1938 r. do wiernych rąk Związku zostało złożone 14-te „pismo zapieczętowane". Mianowicie Państwowa Wytwórnia Prochu w Pionkach złożyła pismo zaopatrzone godłem „Bawełna kolodionowa".

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 14 pism zapieczętowanych składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Polskie Zakłady Przemysłu Cynkowego, Sp. Akc., Będzin, donoszą iż mają do sprzedania oleje pogeneratorowe, nadające się do wyrobu smarów. Zgłoszenia kierować należy do wyżej wymienionych Zakładów w Będzinie.

W dniach od 22 — 26 czerwca 1938 r. odbędzie się w Chorzowie i Katowicach XX Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych Polskich zorganizowany przez Polskie Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych oraz Związek Gospodarczy Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskim przy współudziale Polskiego Komitetu Techniki Sanitarnej i Higieny Miast.

Program Zjazdu przewiduje Walne zebranie Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych, zwiedzenie wystawy śląskiej, szereg wycieczek m. in. do „Huty Piłsudski", zapory w Wapiennicy, Porąbce, Zakł. w Węgierskiej Górce i t. p.

Zgłoszenia należy kierować do Komitetu Organizacyjnego XX Zjazdu Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych Polskich, Katowice, ul. Pocztowa 16.

Z okazji obchodu 75-lecia Powstania styczniowego Towarzystwo Przyjaciół Weteranów 1863 roku wydało artystycznie wykonany album p. t. „Rok 1863" w 29-ciu planszach Artura Grottgera. Komplet obejmuje trzy cykle „Warszawa", „Polonia" i „Wojna" oraz reprodukcję autoportretu Grottgera.

Dochód ze sprzedaży albumu przeznaczony jest na budowę domu dla wdów po weteranach 1863 roku.

Akcja Towarzystwa Przyjaciół Weteranów zasługuje na jaknajgorętsze poparcie.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. R. P. Nr. 32 z dn. 7 maja 1938 r. ukazało się pod poz. 285 oświadczenie rządowe z dn. 21 marca 1938 w sprawie przystąpienia Unii Południ. Afrykańskiej do konwencji z dn. 13 lipca 1931 r. o ograniczeniu fabrykacji i o uregulowaniu podziału środków odurzających.

W Dz. Ust. Nr. 34 z dn. 16 maja 1938 r. ukazała się pod poz. 292 ustawa z dn. 4 maja 1938 r. o podatku obrotowym. Ustawa wchodzi w życie z dn. 1 stycznia 1939 r.

W Dz. Ust. Nr. 34 z dn. 16 maja 1938 r. ukazała się pod poz. 293 ustawa z dn. 25 kwietnia 1938 o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć. Ustawa wchodzi w życie z dn. 1 stycznia 1940 r.

Obie wyżej wymienione ustawy składają się na t. zw. małą reformę podatkową.

W Dziennikach Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 20 z dnia 13 maja i Nr. 21 z dnia 20 maja 1938 r. ogłoszone zostały następujące zmiany w zakresie taryf na produkty chemiczne.

Utworzone zostały nowe pozycje klasyfikacji towarów:

581	Sól szczawikowa	I	3	P_1
980	Klej żywiczny	II	6	P_2

Taryfa wyjątkowa wh-19 na przewozy barytu surowego i mielonego została zastąpiona nową taryfą wh-19 pogłębiającą zniżki przewozowe na baryt, kierowany do stacyj położonych na terenie DOFKP Katowice i Kraków.

Wprowadzone zostały w życie taryfy specjalne:

WJ - 44 na przewozy siarczku sodu od stacyj Łodzi i Pabianic do stacji Wilno z opłatami klasy 7 wagonowej

WJ - 46 na przewozy siarczynu sodu kwaśnego (bisulfitu) od stacyj Pabianice, Toruń, Zgierz do stacji Wilno z opłatami klasy 7 wagonowej

WJ - 62 na przewozy węglanu wapnia strąconego od stacji Warszawa do wszystkich stacyj PKP z opłatami klasy 8 wagonowej.

W związku z ogłoszeniem powyższej taryfy należy przewidywać, że w najbliższym czasie węglan wapnia strącony zostanie przeklasyfikowany do wyższej klasy taryfy zasadniczej.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ FIRMY EDWARD GRONIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za 1 kg.
Aceton	3.30
Ałun chromowy	0.68
Ałun krystaliczny	0.50
Antychlor krystaliczny	0.39
Biel cynkowa	0.62
Biel ołowiana	1.30
Boraks krystal.	0.78
Cerezyna biała II gat.	1.80
Cerezyna żółta II gat.	1.60
Chlorek magnezu	0.26
Chlorek baru	0.63
Chlorek cynku 98/100%	1.20
Chlorek wapna	0.41
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	1.35
Dwuchromian sodu	1.12
Degras orygin. Stadlera Moelon I	1.30
„ „ „ „ II	1.15
Dekstryna biała	0.65
* Esencja octowa 80%	2.60
Emetyk	6.—
* Formalina 40%	1.60
Fosforan sodowy 3[1] zasadowy	0.80
Fenol krystal.	3.15
Fluorek sodu	1.65
Glukoza nieskażona	0.70
Kaolina	0.14
Kreda zwykła szlamowana	0.08
Kreda ch. cz.	0.50
Kalafonia krajowa	0.73
Kalafonia amerykańska „Hercules" N. jasna	1.—
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.40
Kwas mlekowy 50%	1.15
Kwas mlekowy 80%	2.20
* Kwas fosforowy chem. czysty	2.60
* Kwas fosforowy techniczny	2.25
Kremotartar	2.50
Kwas cytrynowy	4.20
* Kwas solny techn.	0.16
Kwas winowy kryst.	4.40
Litopon 30%	0.76
Minia ołowiana 99/100%	1.10
Minia żelazna	0.50
Nadboran sodowy	3.55
Nadmanganian potasu	3.—
Naftalin	0.70
Nigrozyna wodna	8.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy techniczny	1.90
Olej rycynowy med	2.30
Olej kostny	4.—
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.50
Oropon (bejca dla skór) niem.	1.65
Bejca dla skór „Peroly" franc.	1.—
Octan sodu	1.05
Ozokeryt czarny	2.—
Ozokeryt bielony	3.80
Parafina w taflach	1.15
Siarka	0.32
Siarczan glinu	0.25
Siarczan żelaza	0.15
Sól szczawikowa	1.60
Sól glauberska kryst.	0.09
Sól gorzka	0.21
Sadze angielskie	1.—
Tłuszcz z wełny ciemny	0.60
„ „ „ jasny	0.85
Woda utleniona 30%	3.50

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.